

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний економічний
університет**

*Щойно повіриш у те, що досяг ідеалу,
як подальший розвиток призупиняється
і починається рух назад.*

Махатма Ганді

**Кодекс
професійної етики та організаційної
культури працівників і студентів
Харківського національного економічного
університету**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2008

УДК 378.11:174
ББК 74.04
К57

Затверджено на конференції трудового колективу ХНЕУ.
Протокол №3 від 29.08.2008 р.

К57 Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і студентів Харківського національного економічного університету / Укл. М. С. Дороніна, О. М. Кузь, Г. В. Назарова, К. Г. Наумік, Л. М. Сєдова ; за заг. редакцією докт. екон. наук, професора В. С. Понмаренка. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 32 с. (Укр. мов.)

У Кодексі вміщено основні принципи роботи Харківського національного економічного університету, сформульовані прийняті в ньому цінності та заповіді, адекватні місії організації. Він має силу закону в межах університету, дотримання якого є неодмінною умовою договору між адміністрацією і працівниками та студентами ВНЗ.

ISBN 978-966-666-263-7

**УДК 378.11:174
ББК 74.04**

© Харківський національний
економічний університет, 2008

Вступ

*Ми навчаємо вчитися,
мислити,
працювати.*

*Ми вважаємо, що недостатньо оволодіти знаннями —
потрібно вміти їх ефективно використовувати.
Ми вважаємо, що недостатньо вміти використовувати знання —
потрібно вміти їх продукувати.*

Створення Кодексу професійної етики як корпоративної філософії організації є моментом істини та ознакою сприятливого соціально-психологічного клімату — специфічного явища, яке складається із:

довіри та високої вимогливості один до одного;

доброзичливої та ділової критики;

вільного висловлення власної думки під час обговорення питань, які стосуються всього колективу;

терплячості до чужої думки;

достатньої інформованості членів трудового колективу про ділові події, які відбуваються в стінах університету;

формування суспільної думки про університет і створення міцних позицій у суспільстві на споживчих ринках.

Відомо, що тривалий стійкий успіх будь-якого суб'єкта діяльності, в тому числі і ХНЕУ, полягає в умінні досягти того, щоб споживачі віддавали перевагу саме нашим випускникам в умовах насиченості ринку. І створення етичного кодексу — це створення продукту, який не дозволяє кожному члену трудового колективу жертвувати своїм іміджем заради короткочасного прибутку. Будь-яка організація, яка хоче досягти успіху, повинна розуміти й усвідомлювати необхідність його створення. А успіхи організації вагомими й відчутними можуть бути тільки в результаті взаємодії всіх членів трудового колективу — від ректора до студента, які переслідують спільні цілі. Визначаючи цілі, ми кидаємо в ґрунт насіння, а врожай дасть природа.

1. Кодекс професійної етики та організаційної культури ХНЕУ (далі — Кодекс ХНЕУ) — положення про філософію та цілі організації, сформульоване у вигляді принципів роботи організації, набору її цінностей, заповідей, адекватних місії організації, якими необхідно керуватися, щоб зберегти і підтримати дух організації.

2. Правовою підставою Кодексу ХНЕУ є Конституція України, Кодекс законів про працю України, закони України "Про вищу освіту", "Про оплату праці", Статут ХНЕУ, Колективний договір між адміністрацією та первинною профспілковою організацією Харківського національного економічного університету, Правила внутрішнього розпорядку для працівників університету, Положення про преміювання та матеріальну допомогу професор-

сько-викладацького, навчально-допоміжного персоналу та інших співробітників ХНЕУ, Положення про використання коштів, передбачених для надання винагород; матеріальної допомоги та заохочення студентів і аспірантів Харківського національного економічного університету, Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців (далі — "Положення...").

3. Харківський національний економічний університет усвідомлює відповідальність викладацької професії перед суспільством і виконує головні завдання, покладені на нього Законом України "Про вищу освіту" (стаття 22), що полягають у:

"здійсненні освітньої діяльності певного напрямку, яка забезпечує підготовку фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів і відповідає стандартам вищої освіти;

здійсненні наукової і науково-технічної (для вищих навчальних закладів третього і четвертого рівнів акредитації), творчої, мистецької, культурно-виховної, спортивної та оздоровчої діяльності;

забезпеченні виконання державного замовлення та угод на підготовку фахівців з вищою освітою;

здійсненні підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів та їх атестації в акредитованих вищих навчальних закладах третього та четвертого рівнів акредитації;

вивченні попиту на окремі спеціальності на ринку праці і сприянні працевлаштуванню випускників;

забезпеченні культурного і духовного розвитку особистості, вихованні осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, в дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України;

підвищенні освітньо-культурного рівня громадян".

4. Головним завданням даного Кодексу ХНЕУ є встановлення етичних вимог для працівників ХНЕУ з метою забезпечення гарантії високої якості їх роботи і задоволення інтересів українського суспільства і держави та реалізації місії ХНЕУ — **формування творчої особистості, міцного професіонала для наукової та практичної роботи у сфері суспільно-економічної діяльності з метою підвищення рівня та якості життя людей і прогресивного розвитку суспільства.**

5. Основні цілі Кодексу:

інформування співробітників і студентів ХНЕУ щодо основних етичних принципів їх діяльності;

регулювання етичних аспектів діяльності викладача та студента;

створення сприятливого соціально-психологічного клімату;

формування умов для професійного самовдосконалення особистості, клімату партнерства та демократизації менеджменту;

визначення стратегії й тактики поведінки співробітників і студентів ХНЕУ адекватно місії ХНЕУ.

6. *Норми і фундаментальні засади етики, викладені у Кодексі ХНЕУ, обов'язкові для виконання всіма співробітниками ХНЕУ та студентами.*

Розділ 1. Фундаментальні етичні цінності, прийняті в ХНЕУ

Виховання інтелектуальної еліти

*Найважливіше завдання цивілізації –
навчити людину мислити.
Томас Алва Едісон (1847 – 1931) —
американський вчений, винахідник*

Інтелектуальна еліта – це представники суспільства, що найбільше в ньому виділяються і досягли інтелектуальної гармонії, для яких розумова праця й інтелектуальна творчість набувають екзистенціального значення, що мають у суспільстві статус стратегічного значення й значний вплив на процес ухвалення життєво важливих для суспільства рішень. Призначення інтелектуальної еліти — перегляд і переосмислення норм, постулатів і стереотипів мислення, формування раціональної й сучасної соціально-економічної волі. Головна якість, що характеризує інтелектуальну еліту, — інтелектуальні досягнення.

Професійне й особистісне самовдосконалення, самонавчання, саморозвиток

*Знання лише тоді знання, коли воно набуте
завдяки мисленню, а не пам'яті.
Лев Миколайович Толстой (1828 – 1910)*

*Щоб зробити випадкове відкриття,
слід бути добре підготовленим до нього.
Блез Паскаль (1623 – 1662) —
французький математик, письменник*

Професійне й особистісне самовдосконалення, самонавчання, саморозвиток — це процеси самостійної цілеспрямованої діяльності, покликаної сформувати систему якостей особистості, поглядів і переконань, осмислення особистістю свого високого призначення в житті, усвідомлення відповідальності перед сучасниками й майбутніми поколіннями, розуміння природи світобудови й прагнення до постійного морального зростання, розуміння того, що людина сама повинна себе вдосконалювати в професійному й моральному аспектах.

Корпоративність, причетність до життя університету

*Будь-яка людина знає, що їй потрібно робити не те,
що роз'єднує її з людьми, а те, що об'єднує.*

Лев Миколайович Толстой (1828 – 1910)

Корпоративність, причетність до життя університету — це соціальні якості, спосіб взаємодії, передумовою яких є об'єднання студентів, викладачів і співробітників ХНЕУ для досягнення загальної місії. Формування та підтримка особливої корпоративної свідомості й корпоративної культури дозволяє більш ефективно працювати для досягнення цілей ХНЕУ.

Взаємоповага

Секрет успішного виховання криється в повазі до учня.

Ралф Емерсон (1803 – 1882) —

американський філософ і письменник

Повага до людей є повага до самого себе.

Джон Голсуорсі (1867 – 1933) —

англійський письменник

Взаємоповага – шанобливе ставлення, засноване на визнанні права кожного на самостійне мислення й діяльність. Взаємоповага створює умови для саморозвитку людини, розвитку її професійних, інтелектуальних, творчих і духовних здібностей, визначає фізичні та психологічні можливості соціалізації особистості. Повага — це неодмінна умова гармонійних нормованих взаємин у системах "людина — людина", "людина — річ", "людина — інформація", "людина — соціум".

Пошукова активність (відкритість до нововведень)

Допитливість породжує вчених і поетів.

Анатоль Франс (1844 – 1924) — французький письменник

Воля, спрямована до пізнання,

ніколи не задовольняється завершеною справою.

Джордано Бруно (1548 – 1600) — італійський філософ і поет

Пошукова активність (відкритість до нововведень) — відкритість до нового знання, відсутність страху перед змінами, прагнення до раціонального й прогресивного розвитку, до синтезу нового знання.

Індивідуальний підхід

*Перша з найбільш демократичних доктрин
полягає в тому, що всі люди становлять інтерес.*

*Гілберт Кіт Честертон (1874 – 1936) —
англійський державний діяч, письменник*

*Для людини немає нічого більш цікавого
у світі, ніж люди.*

*Вільгельм фон Гумбольдт (1767 – 1835) —
німецький філософ і політичний діяч*

Індивідуальний підхід — психолого-педагогічний принцип, відповідно до якого в навчально-виховній роботі враховуються індивідуальні особливості особистості кожного, як студента, так і педагога.

Обов'язковість, почуття обов'язку

*Обов'язок! Ти піднесене, величне слово...
Це саме те велике, що підносить людину над собою.*

*Іммануїл Кант (1724 – 1804) —
німецький філософ*

*Намагайся виконати свій обов'язок,
і ти одразу дізнаєшся, чого ти вартий.*

Лев Миколайович Толстой (1828 – 1910)

Обов'язковість — риса особистості, пов'язана з розвиненим почуттям обов'язку, усвідомленням своєї відповідальності перед іншими людьми, перед суспільством, перед самим собою, здатністю з доброї волі виконувати свої обіцянки, дотримувати слова. Як особистісна риса обов'язковість пов'язана з точністю, акуратністю, пунктуальністю. Обов'язковість і почуття обов'язку є необхідними умовами, що забезпечують успіх будь-якої суспільної діяльності.

Розділ 2. Принципи професійної діяльності в ХНЕУ

2.1. Принципи надання освітніх послуг

Щоб бути хорошим викладачем, необхідно любити те, що викладаєш, і любити тих, кому викладаєш.
Василь Йосипович Ключевський (1841 – 1911)

...вихователь сам має бути вихованим.
Карл Маркс (1818 – 1883) —
німецький вчений, засновник наукового комунізму

Чи мистецтво, ні мудрість не можуть бути досягнуті, якщо цьому не навчатися.
Демокріт з Абдери (бл. 460 – бл. 370 до н. е.) —
давньогрецький філософ

Дотримання прав людини

Право на повагу має лише той, хто поважає інших людей.
Василь Олександрович Сухомлинський (1918 – 1970)

Закон є вищим проявом людської мудрості, який використовує досвід людей на благо суспільства.
Сем'юел Джонсон (1709 – 1784) —
англійський літературний критик, лексикограф

Свобода полягає в праві робити те, що не шкодить іншим.
Маттіас Клаудіус (1740 – 1815) —
німецький поет

Студенти та співробітники ХНЕУ повинні дотримуватись статей Загальної декларації прав людини та прагнути шляхом освіти й виховання сприяти формуванню поваги до цих прав і свобод, забезпеченню загального їх визнання й реалізації як основи свободи, справедливості та загального миру.

Високий професіоналізм (педагогічна майстерність, глибоке знання дисципліни, вміння зацікавити)

*Найкращим учителем буває той, хто пробуджує в нас
бажання навчатися і надає нам засоби для цього.*

*Антуан Ферран (1678 – 1719) —
французький державний діяч і поет*

Знання – сила, всезнання – слабкість.

*Сідней Сміт (1771 – 1845) —
англійський проповідник і письменник*

Науково-педагогічні працівники ХНЕУ повинні забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у повному обсязі освітньої програми відповідної спеціальності. Методи і форми викладацької діяльності, техніка проведення занять повинні відповідати вимогам чинного законодавства України та міжнародним нормативам освітньої діяльності. Якщо деякі питання викладацької діяльності, практики і техніки проведення занять не врегульовані українським законодавством, то при укладанні освітньої програми викладач ХНЕУ має керуватися міжнародними стандартами та стандартами ХНЕУ. Викладач ХНЕУ зобов'язаний відмовлятися від надання освітніх послуг або супутніх консультаційних послуг, не маючи відповідної професійної компетентності і навичок у цих питаннях. Якщо така робота відповідно до вимог нормативів і правил викладацької діяльності має виконуватися фахівцями інших наукових напрямів, то викладач ХНЕУ зобов'язаний звернутися до таких фахівців і не надавати ці послуги доти, доки не одержить необхідну консультацію і допомогу.

Шлях до професійної компетентності може бути розділений на дві окремі стадії:

а) досягнення професійної компетентності.

Професійна компетентність викладача вимагає вищої фахової освіти, підготовки і перевірки знань відповідних навчальних дисциплін, пов'язаних із визначеною спеціалізацією, та складання кваліфікаційних кандидатських іспитів для одержання права викладати, а також відповідного досвіду роботи;

б) підтримання професійної компетентності на належному рівні якості.

Процес підтримання професійної компетентності на потрібному рівні вимагає постійного відновлення знань, вивчення відповідних національних і міжнародних стандартів викладання, інших законодавчих та інструктивних матеріалів, постійного підвищення професійного рівня на курсах навчання і перепідготовки викладачів.

Реалізація компетентнісного підходу

*Недостатньо лише отримати знання;
треба знайти їм застосування.
Недостатньо лише бажати; потрібно діяти.*

*Йоганн Вольфганг Гете (1749 – 1832) —
німецький письменник, філософ і природознавець*

*Знання, і тільки знання,
робить людину вільною і видатною.*

Дмитро Іванович Писарєв (1840 – 1868)

Формування в студентів знань, навичок і вмій та здатності застосувати їх на практиці, що дає змогу особистості діяти або виконувати певні функції, спрямоване на досягнення певних стандартів у професійній галузі або певній діяльності ("Положення...", с. 24, 29).

Діяльнісний принцип навчання (робота на кінцевий результат)

Єдиний шлях, який веде до знань, — це діяльність.

*Джордж Бернард Шоу (1856 – 1950) —
англійський драматург і публіцист*

Діяльність — велика справа.

*Якщо люди будуть робити лише те,
що потрібно, то з часом їм це сподобається.*

*Джон Рескін (1819 – 1900) —
англійський письменник, теоретик мистецтва*

*Не помиляється лише той, хто нічого не робить.
Не бійтеся помилятися — бійтеся повторювати помилки.*

*Теодор Рузвельт (1858 – 1919) —
26-й президент США*

Робота викладача має бути спрямована на кінцевий результат — формування у студента компетентності та компетенцій, які йому необхідні як фахівцю з тієї чи іншої спеціальності, спеціалізації або магістерської програми згідно із затвердженою освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ) ("Положення...", с. 24).

Партнерські відносини студента й викладача

*Уся гордість учителя в учнях,
у проростанні посіяних ним зерен.
Дмитро Іванович Менделєєв (1834 – 1907)*

*Навчаючи інших, ми навчаємося самі.
Луцій Анней Сенека (бл. 4 до н. е. – 65 н. е.) —
римський філософ*

*Вчаться в тих, кого люблять.
Йоганн Вольфганг Гете (1749 – 1832) —
німецький письменник, філософ і природознавець*

Студент і викладач мають співпрацювати протягом усього навчального року зі спільною метою – формування певних компетентностей та компетенцій, саморозвитку та самовдосконалення своїх професійних і особистих якостей ("Положення...", с. 24).

Принцип чесності, відкритості, об'єктивності та незалежності

Цей принцип змушує викладачів бути неупередженими в думках, чесними і незалежними в оцінці знань та навичок студентів.

*Підкорення правді, незалежній від особистих інтересів
і бажань, – у цьому вся чесність, уся моральність.
Микола Платонович Огарьов (1813 – 1877)*

*Правда – наче гіркий напій, неприємний на смак,
але здатний відновлювати здоров'я.
Оноре де Бальзак (1799 – 1850) —
французький письменник*

*Будь-які привілеї – це могила для свободи і справедливості.
Йоганн Готфрід Зейме (1763 – 1810) —
німецький письменник*

Якщо викладачі ХНЕУ потрапили в обставини, за яких існує можливість тиску на їх незалежність, чиниться тиск на їх думку (із боку керівництва чи батьків), дані факти повинні бути доведені до відома ректора.

Викладач ХНЕУ повинен постійно аналізувати свої взаємовідносини з колегами, щоб виявити та припинити упередженість у взаємостосунках.

Науковість пізнання

*Основне призначення розуму –
відрізнати істину від фальші.*

*Альбер Камю (1913 – 1960) —
французький письменник, філософ-екзистенціаліст*

*Щіщо на цьому світі не дається
так важко, як істина.*

*Вашингтон Ірвінг (1783 – 1859) —
американський письменник*

*Де панує дух науки, там створюється
велике без особливих зусиль.*

Микола Іванович Пирогов (1810 – 1881)

Наукова робота викладача (професора та провідного доцента) щодо викладацької первинна. Пріоритетність науки обумовлена тим, що викладач тільки тоді може навчити студента використовувати свій інтелект для синтезу нових і засвоєння вже існуючих відповідних знань, коли сам проводить наукові дослідження. Лише в даному випадку він зможе прищепити студенту інтерес до творчої роботи та не буде ретранслятором або гучномовцем, який переказує підготовлений текст, оскільки наразі є технічні засоби, що роблять це більш ефективно ("Положення...", с. 24)

Системність і безперервність освіти

*Людина прагне до знань, і, щойно в ній загасне жага
знань, вона перестає бути людиною.*

*Фрїтьоф Хансен (1861 – 1930) —
норвезький полярний дослідник, океанолог, зоолог*

*Дух підкоряється тому ж закону, що й тіло, –
неможливості існування без постійного живлення.*

*Люк де Клап'є де Вовенарг (1715 – 1747) —
французький письменник*

Принцип системності вимагає розглядати процес освіти як складну відкриту систему, яка включає взаємопов'язані компоненти: цілі освітнього процесу, людей (студентів, їх батьків, науково-педагогічних працівників, адміністрацію ВНЗ), науково-методичне забезпечення, потреби суспільства та ін.

Системність освіти зумовлює її структуру (освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні, напрями та спеціальності) і забезпечує можливість набуття студентом фундаментальних, професійно орієнтованих і фахових знань,

вміннє і навичок, розвитку пізнавальних здібностей для розвитку свого інтелектуального потенціалу та здійснення ефективної професійної діяльності.

Науково-педагогічні працівники повинні розробляти та вдосконалювати свої лекційні курси на основі системного підходу, враховуючи міждисциплінарний взаємозв'язок між різними курсами.

Безперервність освіти спонукає науково-педагогічних працівників постійно підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію та виховувати у студентів прагнення до постійного підвищення своєї освіченості, кваліфікації та професіоналізму.

Безперервна освіта, яка здійснюється через поєднання самоосвіти з наданням можливості в будь-який момент скористатися допомогою висококваліфікованих викладачів і фахівців, є основою формування у фахівця творчого ставлення до своєї справи. Відбувається перехід від моноделі, орієнтованої на підготовку фахівця, функціонера, до поліфункціональної моделі, в основі якої — вільний розвиток особистості кожного, формування здатності до саморозвитку.

Адаптивність та гнучкість освіти

*Складних наук не буває, буває лише складне пояснення,
тобто важкозасвоюване.*

Олександр Іванович Герцен (1812 – 1870)

*Якщо ви берете людей такими, які вони є, з усіма
їх недоліками, ви ніколи не зробите їх кращими.
Якщо ви спілкуєтесь з людьми, як з ідеальними людьми, ви
піднімаєте їх на ту висоту, на якій ви хотіли б їх бачити.*

Йоганн Вольфганг Гете (1749 – 1832) —

німецький поет

Студенти та науково-педагогічні працівники ХНЕУ повинні реалізовувати навчальний процес на основі принципу адаптивності та гнучкості освіти.

При професійній освіті необхідно вміло використовувати наявні в студента резерви й сприяти його швидкій і повній адаптації до існуючої системи вищої освіти.

Необхідність принципу адаптивності та гнучкості виникає у зв'язку з тим, що багато студентів приходять у ВНЗ зі значними індивідуальними розбіжностями в мотивації, знаннях, уміннях і навичках, що робить навчання для одних легким і нецікавим, для інших — складним і також нецікавим, і тільки для третіх — відповідним їх здатностям. Виникає необхідність

психологічної, соціальної й педагогічної адаптації студентів з метою формування їхньої здатності до ефективного навчання.

Адаптивність передбачає вміння швидко пізнати психологію студента й перебудувати свою науково-педагогічну діяльність на основі самоосвіти й самовиховання.

До адаптивних здатностей науково-педагогічного співробітника можна віднести:

здатність самостійно підбирати навчальний матеріал, визначати оптимальні засоби й ефективні методи навчання;

здатність по-різному, доступним чином викладати той самий навчальний матеріал для того, щоб забезпечити його розуміння й засвоєння всіма студентами;

здатність будувати навчання з урахуванням індивідуальності студентів, забезпечуючи швидке й глибоке засвоєння ними знань, умінь і навичок;

здатність за порівняно короткий строк досягати засвоєння значного обсягу інформації, прискореного інтелектуального й морального розвитку всіх студентів;

здатність правильно будувати заняття, постійно вдосконалюючи свою викладацьку майстерність;

здатність передавати свій досвід іншим викладачам і, у свою чергу, вчитися на їхніх прикладах;

здатність до самонавчання, включаючи пошук і творчу переробку корисної для навчання інформації, а також її безпосереднє використання в науково-педагогічній діяльності.

Безперервне, постійне самовдосконалення (японський принцип управління "кайдзен")

Життя – це постійне вдосконалення.

Вважати себе досконалим – означає вбити себе.

Фрідріх Геббель (1813 – 1963) —

німецький драматург і поет

Вважай нещасним той день і ту годину,

коли ти не засвоїв нічого нового

і нічого не додав до своєї освіти.

Ян Амос Коменський (1592 – 1670) —

чеський педагог

Співробітники та студенти ХНЕУ повинні реалізовувати принцип ефективного управління "кайдзен" — безперервно та постійно самовдосконалюватись. Для реалізації даного принципу в аспекті компетентнісного самовдосконалення в ХНЕУ створена система підвищення кваліфікації

для науково-педагогічних працівників і реалізується система поточно-модульного контролю для студентів.

Принцип "кайдзен" також передбачає й особистісне самовдосконалення, яке студенти та співробітники ХНЕУ повинні реалізовувати постійно, аналізуючи свої дії та виправляючи недоліки свого характеру й діяльності.

Позитивний приклад для інших

*Учитель, напрям його думок –
ось що основне в будь-якому навчанні та вихованні.*

*Адольф Дістервег (1790 – 1866) —
німецький педагог*

*Складно довести до добра повчанням,
легко – прикладом.*

*Луцій Анней Сенека (бл. 4 до н. е. – 65 н. е.) —
римський філософ*

Суть позитивного особистого прикладу як методу виховання полягає у використанні кращих зразків поведінки і діяльності інших людей для спонукання студентів і членів трудового колективу (формування в них потреби) до активної роботи над собою, до розвитку і вдосконалення особистісних властивостей та якостей і подолання наявних недоліків. Виховне значення особистого прикладу багато в чому залежить від авторитету особи. Чим вищий авторитет, тим значніше впливає особа на свідомість і поведінку інших людей. Особливо високо цінується в особистості цілісність характеру, вимогливість до себе та інших, заповзятість і наполегливість у досягненні поставленої мети.

Особа викладача, його моральне обличчя значно впливають на формування свідомості й поведінки студентів. Викладачі повинні пам'ятати, що їх особистий приклад впливає на студентів незалежно від їх волі і бажання. Ніякі слова викладача не можуть дати такого чіткого уявлення про правила поведінки, як його вчинки та дії. Члени трудового колективу повинні пам'ятати і усвідомлювати, що студенти постійно спостерігають, як усі члени трудового колективу поводяться на заняттях і в житті, як вони вдягнені, як поводяться з оточуючими. Студентів цікавить, яку вони мають думку щодо тієї або іншої події, як ставляться до своїх службових обов'язків.

Прояв ініціативи

Проста справа потрапити ногою в прокладений слід; значно складніше, однак і почесніше, прокладати шлях самотійно.

Якуб Колас (Костянтин Михайлович Міцкевич) (1882 – 1956) — білоруський радянський письменник

Співробітники та студенти ХНЕУ повинні підтримувати й активізувати прояв ініціативи. Ініціативність — це вольова якість, завдяки якій людина діє творчо. Це відповідає часу й умовам — активна й смілива позиція, гнучкість дій і вчинків людини. Ініціативність проявляється усвідомлено й навмисно, а не під впливом безвідповідального стихійного пориву. Як правило, вона пов'язана з напруженням фізичних і духовних сил того, хто її проявляє. Можливості ж для її прояву з'являються, коли в людини є внутрішній інтерес до зміни існуючої ситуації на краще. Саме керівник відповідальний за створення перерахованих умов усередині організації.

Керівництво повинно заохочувати до ініціативності співробітників і спонукати їх до висловлення творчих ідей, вражень, порад і практичних пропозицій — ініціатив. Співробітники, що демонструють ініціативу, передбачають рішення керівника, не чекають, коли їм скажуть, що і як вони повинні робити, висловлюють своє бачення ситуації й пропонують можливі рішення проблем. Ініціатива як заповзятливість, перший крок за власним бажанням у якій-небудь справі — це особистісна якість, невіддільна від особистої відповідальності, інакше ініціатива перетворюється в марнослів'я.

2.2. Принципи етики спілкування та взаємодії

Толерантність

Люди ніколи не бувають ні занадто добрими, ні занадто поганими.

Франсуа де Ларошфуко (1613 – 1680) — французький письменник-мораліст

У кожного з нас занадто багато гвинтиків, коліщат і клапанів, щоб ми могли робити висновки один про одного на основі першого враження або за двома-трьома зовнішніми ознаками.

Антон Павлович Чехов (1860 – 1904)

Не можна принижувати людину, не принижуючись разом із нею.

Букер Тальяферро Вашингтон (бл. 1858 – 1915) — американський негритянський суспільний діяч

Науково-педагогічні працівники та студенти повинні поважати, приймати й правильно розуміти велику розмаїтість культур нашого світу, наших форм самовираження, способів прояву людської індивідуальності. Принцип то-

лерантності набуває особливого значення в умовах міжнародної інтеграції. Міжнародні зв'язки ХНЕУ та визнання нашого ВНЗ на міжнародному ринку освітніх послуг робить ХНЕУ привабливим для іноземних студентів. Таким чином, студенти та науково-педагогічні працівники повинні створювати атмосферу толерантної взаємодії з метою отримання високоякісної економічної освіти.

Ввічливість

*Чічого не коштує так дешево
і не цінується так дорого, як ввічливість.*

*Мігель де Сервантес Сааведра (1547 – 1616) —
іспанський письменник*

Жодна причина не пробає нечесності.

Тарас Григорович Шевченко (1814 – 1861)

Науково-педагогічні працівники ХНЕУ та студенти повинні бути ввічливими в будь-яких ситуаціях незалежно від свого настрою або бажання. Ввічливість – форма культурної поведінки людини, дотримання правил пристойності, в основі якої пошана до людей, уміння зважати на їх інтереси і визнання права кожної людини на увагу.

Протилежність ввічливості – грубість, хамство, зневажливе і зарозуміле ставлення до оточуючих, що є неприпустимим для співробітників і студентів ХНЕУ.

Вміння слухати

*Навчись слухати і ти зможеш
мати користь навіть від тих, хто говорить погано.*

*Плутарх (бл. 46 – бл. 127) —
давньогрецький письменник-мораліст*

*Талантом співрозмовника вирізняється не той, хто охоче
говорить сам, а той, із ким охоче розмовляють інші.*

*Франсуа де Ларошфуко (1613 – 1680) —
французький письменник-мораліст*

*Той, хто схильний сперечатися й багато базікати, —
здає вивчити те, що потрібно.*

*Демокріт з Абдери (бл. 460 – бл. 370 до н. е.) —
давньогрецький філософ*

Науково-педагогічні працівники ХНЕУ та студенти для формування ефективної взаємодії повинні вміти слухати співрозмовника.

Слухаючи, треба:
забути особисті упередження проти співрозмовника;
не поспішати з відповідями й висновками;
розмежовувати факти й думки;
бути неупередженими в оцінці того, що ви почули від співрозмовника;
дійсно слухати, а не робити вигляд, начебто слухаєте, не відволікатися на сторонні думки.

Треба бути терплячим, зважати на манеру розмови співрозмовника, пам'ятати, що мета будь-якої форми ділової комунікації — правильне розуміння, яке неможливе, якщо ви не вмієте слухати співрозмовника.

Вміння стримано висловлюватися

*Облаяти людину нескладно,
але й користі від цього небагато.*
Дмитро Іванович Писарєв (1840 – 1868)

*Якщо потрібен великий талант,
щоб вчасно висловитися, то не менший талант
полягає в тому, щоб вчасно промовчати.*
Франсуа де Ларошфуко (1613 – 1680) —
французький письменник-мораліст

Йди за голосом розуму, а не гніву.
Вільям Шекспір (1564 – 1616) —
англійський поет, драматург

*З двох, хто свариться,
більш винен той, хто розумніший.*
Йоганн Вольфганг Гете (1749 – 1832) —
німецький поет

Викладач ХНЕУ не має права без згоди свого співрозмовника розголошувати або розкривати особисту інформацію, отриману ним у ході спілкування або надання освітніх послуг, при доступі до особистих справ студентів, а також використовувати її у власних цілях.

Іноді викладач може потрапити в конфліктні ситуації, що виникають від простої проблеми до випадків протиправних дій з боку студентів. Викладачі ХНЕУ повинні постійно тримати в полі зору чинники, що можуть спричинити конфлікти, та бути достатньо стриманими, щоб етично їх вирішити.

Вдячливість

*Чехай мовчить той, хто дав;
нехай мовить той, хто отримав.*
Мігель де Сервантес Сааведра (1547 – 1616) —
іспанський письменник

*Не забувай наданих тобі послуг,
але забудь надані тобою.*
Публілій Сір (I ст. до н. е.) —
давньоримський поет

Співробітники ХНЕУ та студенти не повинні забувати про допомогу, добрі поради інших. Їх невдячність може привести до зміни відкритої чуйної поведінки колег та студентів на байдужу та неспівчутливу, яка порушить єдність колективу ХНЕУ.

Взаємодовіра

*Без довіри до вчителя навчання
не може давати добрих плодів.*
Дмитро Іванович Менделєєв (1834 – 1907)

Перша умова для зближення – щирість.
Михайло Михайлович Пришвін (1873 – 1954)

Рівень довіри властивий студентам і членам трудового колективу ХНЕУ, є його важливим соціальним потенціалом, який сприяє благополуччю і його конкурентоспроможності. Розумна довіра і недовір'я як комунікативні ресурси особистості формуються в процесі спілкування і є раціональними способами забезпечення автономії, самостійності, індивідуальної безпеки особи кожного студента і члена трудового колективу ХНЕУ. З відчуттям довіри в ХНЕУ нерозривно пов'язані процеси взаємодопомоги, турботи один про одного. Довіра супроводжується атмосферою психологічного комфорту діяльності в ХНЕУ. Відчуття гармонії зі світом і оточуючими людьми, доброзичливість, спонтанність, природність прагнення до самореалізації своїх можливостей і здібностей – риси психологічного портрета особистості, що розвивається на основі базової установки на довіру.

Формування популярності здорового способу життя

*Спостерігайте за вашим тілом, якщо ви хочете,
щоб ваш розум працював правильно.*

*Рене Декарт (1596 – 1650) —
французький філософ, математик*

*Гімнастика, фізичні вправи, ходьба повинні назавжди увійти
в побут кожного, хто хоче зберегти працездатність, здоров'я,
повноцінне й радісне життя.*

*Гіппократ Хіоський (2-га пол. V ст. до н. е.) —
давньогрецький лікар, засновник античної медицини*

*Здоров'я настільки важливіше за всі інші блага життя,
що воістину здоровий жебрак щасливіший від хворого короля.*

*Артур Шопенгауер (1788 – 1860) —
німецький філософ*

*Необхідно підтримувати міцність тіла,
щоб зберегти міцність духу.*

*Віктор Марі Гюго (1802 – 1885) —
французький письменник*

Здоровий спосіб життя — орієнтованість діяльності особистості в напрямку зміцнення й розвитку особистого (індивідуального) і суспільного здоров'я.

ХНЕУ активно підтримує здоровий спосіб життя. У рамках роботи кураторів обов'язково запланованими є співбесіди зі студентами на теми: "Здоровий спосіб життя", "Шкідливість паління, вживання наркотиків і алкоголю", "Профілактика СНІДу".

За підтримки кафедри фізкультури регулярно організовуються спортивні заходи, змагання. На території ХНЕУ працюють спортивні зали й секції. У структурі дисциплін напрямку підвищення кваліфікації передбачені проблемні лекції з управління стресом і попередження професійного вигорання.

З метою формування здорового способу життя на території ХНЕУ забороняється палити, вживати наркотичні й алкогольні речовини.

Принцип реклами ВНЗ

Не завжди кажи те, що знаєш, але завжди знай те, що кажеш.

*Маттіас Клаудіус (1740 – 1815) —
німецький поет*

Частіше ти зважуй, що й кому ти кажеш про будь-кого.

*Горацій (Квінт Горацій Флакк) (65 – 8 до н. е.) —
давньоримський поет*

Бажано, щоб громадськість мала уявлення про види послуг, що надаються в ХНЕУ фахівцями в галузі освітньої діяльності. Таким чином,

працівники ХНЕУ зобов'язані знати, які саме факультети, спеціальності є в ХНЕУ та ін.

Не забороняється повідомляти таку інформацію громадськості на формально встановленій основі. Якщо викладач ХНЕУ є членом Спілки працівників освіти України, іншої професійної організації, то йому не забороняється повідомляти інформацію про таку належність (участь) під час здійснення самореклами.

Провідні викладачі мають право замовити візитну картку ХНЕУ.

Розділ 3. Принципи мотивації діяльності студентів і членів трудового колективу ХНЕУ

*Потрібно намагатися оцінювати кожного по заслугі,
це – основа справедливості.*

*Марк Тулій Ціцерон (106 – 43 до н. е.) —
римський політичний діяч, оратор і письменник*

Приємна похвала з вуст людей, вартих похвали.

*Гней Невій (бл. 270 – 201 до н. е.) —
давньоримський поет і драматург*

Усі види заохочення, передбачені чинним законодавством України та внутрішніми нормативними актами ХНЕУ, повинні застосовуватись на основі наступних принципів.

Коректність. Форма та вид заохочення повинні бути адекватними існуючим законодавчим нормам, внутрішнім традиціям і культурі професійної взаємодії в ХНЕУ.

Справедливість. При заохоченні студентів та членів трудового колективу повинні бути максимально об'єктивно враховані всі умови їх діяльності. Справедливо повинні розподілятися як обов'язки, так і нагорода.

Обґрунтованість, об'єктивність. Застосування будь-якого виду заохочення повинне реалізовуватись на основі фактів діяльності та обґрунтованого рішення керівництва.

Альтернативність. Для одного й того ж результату діяльності повинні бути передбачені різні варіанти заохочень. Даний принцип зумовлений розмаїтістю людських потреб.

Відкритість. Процес заохочення повинен бути публічним. Для підвищення ефективності мотивації професійної діяльності та навчання студентам і членам трудового колективу повинно бути відомо, за що можуть заохочувати й за що отримано заохочення.

Розділ 4. Рекомендації щодо зовнішнього вигляду студентів та членів трудового колективу на території ХНЕУ

Зовнішній вигляд студентів та членів трудового колективу повинен відповідати їх місії та не суперечити місії ХНЕУ.

*В одязі намагайся бути вишуканим,
але не франтом; ознака вишуканості – пристойність,
а ознака франтівства – надмірність.*

*Сократ (469 – 399 до н. е.) —
давньогрецький філософ*

*Зовнішність має велике значення в житті людини,
і важко уявити собі людину брудну, неохайну,
щоб вона могла стежити за своїми вчинками.*

Антон Семенович Макаренко (1888 – 1939)

Химерне вбрання спотворює і красу.

*П'єр Буаст (1765 – 1824) —
французький лексикограф*

*Добре вдягнена людина – та,
на чий одяг не звертають уваги.*

*Вільям Сомерсет Моєм (1874 – 1965) —
англійський письменник*

Для професорсько-викладацького складу і керівників провідних підрозділів

Класичний діловий стиль одягу.

Для співробітників, які не здійснюють науково-педагогічної діяльності

Демократичний діловий стиль одягу.

Для студентів

Демократичний діловий стиль одягу.

Розділ 5. Поведінка, яка не сумісна з іміджем студента і члена трудового колективу ХНЕУ

5.1. Непристойна поведінка

Для студентів та членів трудового колективу неприйнятна непристойна поведінка, будь-яка форма нецензурного, ненормативного висловлювання, брутальні, вульгарні жести, жарти, образи, а саме неприпустимо: використовувати однозначно нецензурні вирази, підвищувати голос, грубо кричати, давати людям прізвиська, демонстративно змінювати їх імена й прізвища, робити образливі зауваження про зовнішність і одяг інших людей, привселюдно обговорювати особисте життя або особистісні недоліки інших людей, обговорювати професійні й особистісні недоліки студентів і членів трудового колективу, за винятком випадків, коли це обговорення стосується порушень даного Кодексу.

5.2. Фізичне та психічне приниження, насильницький вплив, маніпулювання службовим становищем

Студентам і членам трудового колективу категорично заборонено використовувати службове становище в особистих цілях, проявляти будь-які форми насильницького впливу, принижувати будь-яку власну гідність, особливо: погрожувати студентам та членам трудового колективу порушенням їх прав, призначати грошову плату за будь-які послуги, якщо це не передбачено статутом ВНЗ або офіційними документами навчального підрозділу; залякувати студентів заздалегідь, що більшість із них обов'язково не складе з першого разу іспит або залік, здійснювати телефонні дзвінки або відправлення повідомлень погрозливого характеру, сексуальне домагання, переслідування будь-кого за будь-яких мотивів у будь-якій формі.

5.3. Перебування в нетверезому стані, вживання та розповсюдження психотропних речовин

Неприпустимим є вживання та розповсюдження студентами та членами трудового колективу психотропних речовин і перебування в нетверезому стані на території ХНЕУ, у тому числі в гуртожитках. Виняток складають ситуації, коли вживання даних речовин пов'язане із лікуванням та призначене лікарем. Психотропна речовина — будь-яка речовина, що в разі введення в організм людини може змінювати сприйняття, настрої, здатність до пізнання, поведінку й рухові функції. До таких речовин відносять алкоголь, тютюн, наркотики, деякі ліки, що впливають на психічний стан людини.

5.4. Паління

Студентам і членам трудового колективу заборонено палити на території ХНЕУ, в тому числі в гуртожитках, винятком є спеціально відведені місця з відповідними дозвільними написами. Територія ХНЕУ обмежена жовтою лінією.

5.5. Азартні ігри

Студентам та членам трудового колективу заборонено грати в азартні ігри на території ХНЕУ, в тому числі в гуртожитках. Азартна гра – будь-яка гра, де правилами передбачений вигреш, який залежить від випадковості, а учасники гри повинні зробити певні ставки.

5.6. Політична або релігійна агітація

Студентам і членам трудового колективу заборонено проводити політичну або релігійну агітацію на території ХНЕУ, в тому числі в гуртожитках. Кожен має право займатися політичною або релігійною діяльністю у межах чинного законодавства у вільний від роботи та навчання час за межами території ХНЕУ.

5.7. Користування засобами мобільного зв'язку

З метою підвищення ефективності навчального процесу та професійної взаємодії студентам і членам трудового колективу необхідно дотримуватися наступних правил використання засобів мобільного зв'язку:

під час ректорату, засідань вченої ради, засідань спеціальної ради, проведення засідань, нарад будь-яких підрозділів та відділів ХНЕУ, зборів трудового колективу, конференцій, аудиторних занять, у бібліотеці, в комп'ютерних класах засоби мобільного зв'язку повинні бути переведені на беззвуківий режим;

під час проведення контрольних-модульних робіт, заліків та іспитів засоби мобільного зв'язку повинні бути відключені;

мобільний телефон сьогодні — це не тільки апарат для розмов, багато його функцій суперечать закону тоді, коли він перетворюється на диктофон, тому перед входом на прийом до керівної особи ХНЕУ засоби мобільного зв'язку повинні бути залишені в приймальні.

5.8. Академічна неетичність

Студенти та члени трудового колективу не повинні реалізовувати неетичну академічну поведінку. До основних форм неетичної академічної поведінки належать:

- плагіат та фальсифікація результатів науково-практичного дослідження;

- копіювання, переписування студентом роботи іншого студента;

- підробка підпису викладача та інші форми фальсифікації результатів атестації;

- використання допоміжних матеріалів для списування на контрольномодульних заняттях, під час заліків, складання тестів та іспитів;

- невідповідальне ставлення до графіка навчального процесу: запізнення на заняття та консультації, передчасне завершення занять, недотримання графіка проведення занять і тематичного плану робочої програми дисципліни;

- будь-яка поведінка, що перешкоджає проведенню всіх видів навчальних занять;

- несанкціоноване втручання в комп'ютер з метою реалізації власних цілей;

- висування для здачі контрольномодульних робіт, іспиту або заліку надмірно завищених вимог, що не дозволяють одержати відмінну оцінку;

- перетворення контрольних, залікових та екзаменаційних процедур у формальні акти з відверто заниженими вимогами, що принижують цінність пізнання й формують у студентів безвідповідальне ставлення до навчального процесу;

- нерозкриття студентам змісту відповідей на екзаменаційні та залікові питання або невказування, в якому конкретно доступному для всіх студентів тексті, що наявний у бібліотеці, знаходяться відповіді на екзаменаційні питання;

- нерозкриття студентам критеріїв оцінювання творчого завдання.

5.9. Розповсюдження інформації, яка може нанести шкоду іміджу університету

Недопустимим є розголошення студентами та членами трудового колективу інформації, яка має конфіденційний або службовий характер, а також неперевіреної інформації стосовно діяльності університету, інформації, пов'язаної з конфліктними ситуаціями, особистим життям студентів і членів трудового колективу.

Розділ 6. Основні заповіді студента ХНЕУ

*Постав над собою сто вчителів – вони виявляться
безсилими, якщо ти не можеш самостійно
змушувати себе і бути вимогливим до себе.
Василь Олександрович Сухомлинський (1918 – 1970)*

*Живи замолоду так,
щоб бути щасливим на старості.
Давня індійська мудрість*

- Гордість за університет, в якому навчаєшся.
- Корпоративність, причетність до справ університету.
- Усвідомлення цінності освіти, що здобувається.
- Пошана до товаришів, викладачів і співробітників.
- Самореалізація і саморозвиток.
- Відповідальне ставлення до навчання.
- Відповідальність за свої вчинки і долю, бо не планувати своє майбутнє — означає запланувати свою поразку.

Розділ 7. Ситуації-прецеденти, для яких визначено правильний вибір поведінки, відповідної Кодексу ХНЕУ

*Прецедент увічнює принцип.
Бенджамін Дізраелі (1804 – 1881) —
прем'єр-міністр Великобританії, письменник*

7.1. Запізнення на заняття

Відповідно до п. 5.8 Правил внутрішнього трудового розпорядку для працівників ХНЕУ викладач має право не пускати студента до аудиторії, якщо він запізнився. Студент повинен заходити в аудиторію лише впродовж перерви.

7.2. Використання мобільного зв'язку в аудиторії

На початку заняття викладач повинен звертатись до студентів з попередженням про необхідність вимкнути засоби мобільного зв'язку (або перевести їх на безшумний режим). Якщо дана вимога не виконується з боку студента, викладач має право наполягати, щоб студент залишив аудиторію.

7.3. Надання та отримання винагород (подарунків)

Члени трудового колективу ХНЕУ повинні відмовитися від будь-якої винагороди або подарунку з боку колег, студентів та їх родичів за прийняття рішень, виконання дій, що входять до їх повноважень, чи бездіяльність на свою користь чи користь інших осіб. Працівники та викладачі ХНЕУ не мають права просити або примушувати будь-яких осіб надавати винагороду (подарунки) собі або іншим особам.

7.4. Неетична поведінка студента в процесі контролю знань в університеті

Основними формами некоректної поведінки студента в процесі контролю знань є:

використання шпаргалок, засобів зв'язку (мобільних телефонів та інших пристроїв) під час відповіді на контрольні запитання; підказування, відповідь за інших студентів; відповідь на чуже питання без прохання викладача; неадекватна поведінка в коридорі (створення шуму, що заважає проведенню іспиту); коментарі щодо формулювання запитань за білетом.

У випадку здійснення в процесі контролю знань дій, що заважають його нормальному проведенню, студент може бути усунутий викладачем від участі в даному процесі, про що викладач повідомляє керівництво відповідного факультету доповідною запискою безпосередньо після закінчення контролю знань.

7.5. Неетична поведінка студента під час навчального заняття

Основні форми неетичної, некоректної поведінки студента під час навчального заняття: голосна розмова, використання засобів мобільного зв'язку, перебивання викладача, відволікання інших студентів від процесу навчання, переміщення по аудиторії без дозволу викладача, гра в будь-які ігри, читання літератури, зміст якої не має відношення до теми заняття, виконання наукових або практичних робіт, які не були видані виклада-

чем у процесі заняття, прослуховування аудіофайлів і перегляд відеофайлів, які не мають відношення до змісту заняття і якщо це не передбачено формою навчального заняття.

У випадку здійснення під час навчального заняття дій, що заважають його проведенню та знижують якість освітніх послуг, студент може бути усунутий викладачем від участі в даному процесі, про що викладач повідомляє керівництво відповідного факультету доповідною запискою безпосередньо після закінчення навчального заняття.

7.6. Невідвідування занять в університеті з неповажної причини (з боку студента)

Якщо студент не надає документів, що підтверджують поважність причин пропуску заняття (запізнення на заняття, залишення заняття до його закінчення), то незалежно від його пояснень причина пропуску вважається неповажною. Неявка на заняття студента в кількості трьох і більше пропусків повинна бути оформлена викладачем у вигляді доповідної записки на ім'я декана відповідного факультету. В разі неявки студента на заняття з неповажної причини викладач має право опитати студента за пропущеною темою або видати індивідуальне наукове або практичне завдання з даної теми. Обсяг виконаного завдання за один пропуск не повинен перевищувати 1,5 умовно-друкованих аркушів основного тексту.

7.7. Невідвідування занять в університеті (з боку викладача)

У разі неявки на заняття з поважної причини викладач зобов'язаний за першої нагоди довести це до відома завідувача кафедри та деканату й у перший день явки на заняття подати в деканат документи про причини пропуску занять.

За відсутності поважної причини неявки викладача на заняття завідувач кафедри та декан має право подати доповідну записку на ім'я ректора та вимагати винесення догани.

У разі неявки на заняття викладача студенти повинні написати доповідну записку на ім'я декана про даний факт.

7.8. Поява на території ХНЕУ в зовнішньому вигляді, який суперечить місії ХНЕУ

Зовнішній вигляд студентів та членів трудового колективу ХНЕУ повинен відповідати вимогам розділу 4 Кодексу ХНЕУ. В іншому випадку під час аудиторного заняття, якщо зовнішній вигляд студента не відповідає вищезазначеним вимогам, викладач має право наполягати, щоб студент залишив аудиторію. Якщо зовнішній вигляд викладача не відповідає ви-

щезазначеним вимогам, завідувач відповідної кафедри має право замінити викладача та написати доповідну записку на ім'я декана відповідного факультету.

У ситуації, коли студент або член трудового колективу з'являється на території ХНЕУ поза аудиторними заняттями у вигляді, що не відповідає місії ХНЕУ та вимогам розділу 4 Кодексу ХНЕУ, йому може бути зроблене зауваження в етичній формі з дотриманням фундаментальних етичних принципів і принципів професійної діяльності Кодексу ХНЕУ.

У разі систематичного порушення правил розділу 4 Кодексу ХНЕУ даний проступок розглядається на раді відповідного факультету або засіданні відповідного відділу або кафедри.

7.9. Поява на території ХНЕУ в нетверезому стані, вживання та розповсюдження психотропних речовин, гра в азартні ігри

Відповідно до п. 5.6 Правил внутрішнього трудового розпорядку для працівників ХНЕУ студент може бути відрахований за появу на заняттях, у навчальному корпусі, бібліотеці, гуртожитку в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння.

Відповідно до п. 7 ст. 40 КЗпП за появу на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння до члена трудового колективу може бути застосоване звільнення як дисциплінарне покарання.

У випадку порушення п. 5.5 Кодексу ХНЕУ (гра в азартні ігри) може бути застосована форма дисциплінарного стягнення – догана.

Розділ 8. Відповідальність у випадку порушення положень Кодексу ХНЕУ

Відповідно до норм чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів у випадку порушення студентами та членами трудового колективу положень Кодексу ХНЕУ члени трудового колективу та адміністрація університету можуть застосовувати наступні санкції:

- зауваження;
- попередження в письмовій або усній формі;
- догану в письмовій або усній формі;
- ненарахування премії або надбавки як співробітникам, так і студентам;
- недопущення до занять;
- видалення з аудиторії;
- відрахування з університету;
- непродовження або розірвання контракту як зі співробітниками, так і зі студентами.

Зміст

Вступ	3
Розділ 1. Фундаментальні етичні цінності, прийняті в ХНЕУ	5
Розділ 2. Принципи професійної діяльності в ХНЕУ	8
Розділ 3. Принципи мотивації діяльності студентів і членів трудового колективу ХНЕУ	21
Розділ 4. Рекомендації щодо зовнішнього вигляду студентів та членів трудового колективу на території ХНЕУ	22
Розділ 5. Поведінка, яка не сумісна з іміджем студента і члена трудового колективу ХНЕУ	23
Розділ 6. Основні заповіді студента ХНЕУ	26
Розділ 7. Ситуації-прецеденти, для яких визначено правильний вибір поведінки, відповідної Кодексу ХНЕУ	26
Розділ 8. Відповідальність у випадку порушення положень Кодексу ХНЕУ	29

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

**Дороніна Майя Степанівна
Кузь Олег Миколайович
Назарова Галина Валентинівна
Наумік Катерина Георгіївна
Сєдова Любов Миколаївна**

**Загальна редакція
докт. екон. наук, професора Пономаренка В. С.**

**Кодекс
професійної етики та організаційної культури
працівників і студентів
Харківського національного економічного
університету**

Відповідальний редактор **Сєдова Л. М.**

Редактор **Новицька О. С.**

Коректор **Новицька О. С.**

План 2008 р.

Підп. до друку Формат 60 x 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.
Ум.-друк. арк. 2,0. Обл.-вид. арк. 2,4. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник — видавництво ХНЕУ, 61001, м. Харків, пр. Леніна, 9а
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк №481 від 13.06.2001 р.

